

Ex/CBCS/SAN/UG/CORE/5.2/2025

BACHELOR OF ARTS EXAMINATION, 2025

(3rd Year, 5th Semester)

SANSKRIT (HONOURS)

COURSE : CORE (5.2) XII

(Smriti Literature)

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

१. त्रयाणामुत्तरं सुरगिरा देवनागर्या लिप्या च लेखनीयम् 1×3=3
(क) 'अधरोत्तरमि'त्यस्य कोऽर्थः ?
(ख) 'स्थानमि'त्यनेन किं ज्ञापितम् ?
(ग) कीदृशो दूतः प्रशस्यते ?
(घ) विनयाद्राज्यं कौ प्राप्तौ ?
(ङ) 'आकार' इत्यस्य कोऽर्थः ?
२. निम्नोक्तेषु प्रश्नेषु द्वयोः समाधानं कार्यम् 6×2=12
(क) दण्डस्य स्वरूपम् आलोच्यताम् ? दण्डस्याप्रयोगे किमनिष्टं जातम् ? कीदृशेन राज्ञा दण्डः प्रणेतुं शक्यते ? 2+3+1
(ख) किं नाम व्यसनम् ? तच्च कतिविधम् ? कामजव्यसनान्युल्लिख्य तेषु कष्टतमव्यसनानां गुरुत्वं विचार्यताम्। 1+2+3

SANS-1221

[Turn Over]

(2)

- (ग) सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या 3×2
- (i) त्रैविद्येभ्यस्त्रयीं विद्याद् दण्डनीतिश्च शाश्वतीम् ।
आन्वीक्षिकीञ्चात्मविद्यां वात्तारम्भांश्च लोकतः ॥
- (ii) अमात्ये दण्ड आयत्तो दण्डे वैनयिकी क्रिया ।
नृपतौ कोषराष्ट्रे च दूते सन्धिविपर्ययौ ॥

३. त्रयाणामुत्तरं सुरगिरा देवनागर्या लिप्या त लेखनीयम् 1×3=3

- (क) 'स्मृत्योर्विरोधे...' इत्यत्र किं विधानम्? मिताक्षरानुसारं लेखनीयम्।
- (ख) मिथ्याभियोगे कीदृशो दण्डो विधीयते?
- (ग) किं नाम साहसम्?
- (घ) 'साक्षिभूयतः सत्सु...' इत्यत्र याज्ञवल्क्यसम्मतविधिः लिख्यताम्।
- (ङ) किं भूतम्? किञ्च छलम्?
- (च) किं नाम प्रमाणम्?

४. निम्नोक्तेषु प्रश्नेषु द्वयोः समाधानं कार्यम् 6×2=12

- (क) साक्षिणः गुणाः वर्णयन्ताम्। 'त्र्यवरा साक्षिणो ज्ञेयाः' इत्यत्र 'त्र्यवरा ग्रहणं किम्'? कुत्र एकोऽपि साक्षी भवति? कुत्र वा सर्वः साक्षी स्वीकार्यः? 2½+1½+1+1
- (ख) कूटकृतित्यस्य कोऽर्थः? कूटसाक्षिणां कीदृशो दण्डः स्यात्? यः साक्ष्यम् अनृतं वदेत् स कान् लोकान् अवाप्नोति? कुत्र च साक्ष्यनृतं वदेत्? 1+3+1+1

SANS-1221

[Continued]

(3)

- (ग) व्याख्या कार्या 3×2
- (i) निह्वे भावितो दद्याद्धनं राज्ञे च तत्समम्।
(ii) दाप्यः सर्वं नृपेणार्थं न ग्राह्यस्त्वनिवेदितः।

★ ★ ★

SANS-1221

XX24(113)—50